

Redacția și Administrația:

Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON

interurban, local și comitatens

Nr. 20.

Adresa telegrafică:

„DRAPELUL“ Lugoj.

Manuscrise nu se înapoiază

Scrisori nefrancate se refuză.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

DRAPELUL

APARE:

MĂRȚI, JOI și SÂMBĂȚĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor.
pe 3 luni 2 cor. pe 6 luni 6 cor. pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE

se acordează conform tarifului.

Un număr singuratic 10 bani.

Lugoj, 9/22 Iunie 1905.

În fine s'a dus contele Tisza din fruntea afacerilor țării. A venit ca omul «mânei tari» și s'a dus frânt și zdrobit. S'a dus ca să nu mai fie spin în ochii acelor, cari văd dificultățile rezolvării crizei nu în năbădăioasele lozince ieșite la suprafață din ultima campanie electorală, ci în așa zișii «sfetnici perfiți» ai Coroanei. S'a dus înainte de a fi găsit firul deslegării crizelor acute, lăsând în locul seu un cabinet, care pentru curentul dominant șovinist este ceea-ce este pentru taurul infuriat postavul roșu.

S'a dus și noi n'avem să-l deplângem. Nu ne-a fost nici prietin și nici binevoitor și nimic bun n'am avut să așteptăm dela politica lui, care mai ales în chestia de naționalități eră saturată de aceeași intoleranță și poftă de unificare etnică a țării, ca și cea a înaintașilor lui.

S'a dus, dar în modul cum se duce zace un moment tragic atât de învederat, pe care și adversarii nepreocupați trebuie să-l recunoască. Tisza n'a fost om de rând, ci bărbat de stat în puterea cuvântului. Om cu vederi largi, cu țintă bine definită și cu energie bărbătească. Om, care — cum s'ar zice — prinde taurul de coarne. Și tocmai aici zace tragicul carierei sale politice.

Bărbăția fățișă impune și adversarului. Dar numai adversarului care stă față în față cu vizir deschis. În dieta din Budapesta însă n'a găsit Tisza asemenea adversari. Chiar și în șirul aderenților sei oficiali a avut mulți adversari mascați. Și aceștia i-au rupt capul. Când

FOITA „DRAPELULUI“.

Petrea Străinul.

— N o v e l a *) —

De Mihail Sadoveanu.

I.

Într'amurgul, când porniră înapoi, începuseră să ningă. Văzduhul eră închis; sunetele se stingeau înăbușite ca într-o oada îmbrăcată. Fulgi mari cădeau ca niște bucăți de scamă.

Săniile încărcate cu fân lunecau încet, boii pășiau liniștiți, cumpănindu-și capetele la dreapta și la stânga; oamenii mergeau pe lângă ei, înveliți în sumane, pe dedesupt cu cojoace.

Câmpul întins, alburii, începuseră să se îngusteze, fulgii prinseră a se micșora și a se îndesi; crângurile și pășunile de pe dealuri dispărură în măscarea aceasta tăcută.

*) Specimen din volumul «Dureri înăbușite». (Preț 2 cor.) La dorința mai multor cetitori însoțim această reproducere cu note explicative la cuvintele mai puțin uzitate pe la noi. Eventuale reflexii ori îndreptări vom primi cu plăcere în considerare.
Red. «Drapelul».

credea că pășeste pe teren sigur a dat în mlaștină și din mlaștină n'a mai putut ieși. Greutatea armaturei l-a înecat, ca pe nenorocitul Ludovic al II-lea mlaștinele dela Mohács.

S'a dus huiduit și batjocorit ca dușman al șovinismului dominant, deși a fost din creștet până în tâlpi șovinist dela roată.

A văzut teribila decadentă a parlamentarismului din Ungaria și tocmai în interesul șovinismului a voit să regenereze corpul degenerat. A voit... dar ținta voinței sale s'a dovedit de imposibilă între stările de azi.

Șovinismul și-a creat din regulamentul interior al dietei o redută aproape inexpugnabilă și apucând odată pe terenul presionării n'a mai cunoscut nici margine nici hotar. Regulamentul interior al dietei s'a dovedit de morbul canceral al parlamentarismului și lui Tisza i-se părea operația inevitabilă. Avea încredere în musculatura sănătoasă a țării, căci nu și-a dat seamă că îndelungata stăpânire a sistemului de guvernament de până acum a scos o parte a populației din cadrele constituției, iar la cealaltă parte a nimicuit conștiința responsabilității exercitării drepturilor cetățenești.

Deabea după căderea sa a avut ocaziune să vadă decadența țării în plină măsură. Deabea acum, când toate se ascut în conflict între reprezentanții oficiali ai țării și Coroană, are Tisza ocazie să vadă ce mare este devastarea produsă de sistemul licitării în șovinism.

Și omul, ca să pună frâu șovinismului desmățat — rezultatul

Părintele Miron dădu un biciu calului, făcu pe alătura cu săniile și trecu înainte.

«Să ne vedem cu bine, oameni buni», zise el rizând și scuturându-și barba mare cât o mătură; «acasă, vă aștept cu rachiu și cu vârzări, să știți...»

— «Ei, că nu-i mult, părinte, răspunse un moșneag, acuși ajungem».

Părintele porni înainte, umbra săniei scăzând în vârtejuri vânt de fulgi, apoi nu se mai văzu de loc; numai clopotele sunau sfios, ca pierdute de parte. Cele zece sănii cu fân rămaseră în urmă, înșirate pe părția albă, ca niște moșiroae mari, mișcătoare.

În adâncă și tainică tăcere a câmpiilor și a văzduhului, întunerecul veni ca un fior prelung. Îndată tăcerea se posomorî; câteva suflări răzlețe de vânt stărniră suluri de omăt prin noapte. Câmpiile cufundate în întunec pârură a se deșteptă în zgomote ciudate. Fulgii mărunți prinseră a fâșăi ca nisipul; trâmbe mari de viscol se deslănțuiră.

Calul părintelui Miron mergea la galop pe drumul drept, sania sbură prin roate de fulgi. Barba mare și

*) părție = cărare făcută în zăpadă.

*) moșiroiu = mușinoiu, grămadă de pământ aruncată de soboli.

*) trâmbe = bucată strânsă în formă de sul; ceată.

unei lungi desvoltări unilaterale și nesănătoase — n'a fost nici Tisza și nici n'a putut fi, căci mediul în care a crescut s'a nutrit tocmai din isvoarele clocotitoare și tulburi ale șovinismului.

Pentru noi Românii mai bine a dovedit aceasta marea compromitere a ideii înfrățirii maghiaro-române, înscenate de Tisza la Arad cu ocaziunea instalării episcopului Goldiș la 1899.

De o parte a simțit Tisza trebuința de a căuta un modus vivendi între Maghiari și Români, a simțit că adevărata comunitate de interese a cestor două popoare, mearse a jucă mare rol în politica Orientului, trebuie să-și câștige expresiune și în politica oficială a țării, de altă parte însă nu s'a putut desbără de tendințele și velleitățile de a unifica pe cale artificială populația țării într-o singură rasă și astfel rolul lui Tisza, jucat benevol la 1899 în Arad, a devenit un rol trist și compromițător pentru sinceritatea ideii înfrățirii.

Cât de pregnantă și definită a fost individualitatea politică a lui Tisza, pe atât nu s'a putut desbără de mediul în care a crescut.

Ajuns ministru-president s'a crezut destoinic a duce lupta în interesul șovinismului contra șovinismului. Căci eră interes al șovinismului a cultivă cele mai intime raporturi între sistemul de guvernare de până acum și purtătorul Coroanei. Și acest raport i-se părea tulburat prin inconștiența șovinismului prea giugiulit și alintat de toți cei-ce s'au perondat dela restabilirea constituției încoace pe fotoliul ministrului president.

neagră a sfinției sale se înfundase de omăt; pleava mărunță pătrundea pe sub gulerul giubelei*) și aducea fiori. Părintele îndemnă cu glas turburat calul și neconținut îl biciuia. Dela o vreme, roibul începuseră să sufle greu.

«Hm! a ostenit!», mormăi popa. «Începe a se îngreuiă calea. Să-l las mai domol o leacă...» Dar după câteva clipe biciul căzu iar: «Hi, Mocanu!...»

Viforul se întări; clopotele prinseră a vibra cu jale.

«Nu-i nimica», mormăi iar popa, «cunosc eu drumul; într'un ceas, am ajuns». Se plecă în sanie și privi cu luare aminte pe deasupra calului. Nu se zăria nimic: negru, pretutindeni. «Hi, Mocanu!»

Viforul veni din stânga; și, când veni mai tare, izbi în coastele săniei și ale calului, răpind sunetul duios al clopotelor.

Împrejur, noapte apăsătoare și vuet de vifor; suflările aspre strecoară frica în sufletul neliniștit. Popa s'a plecat și bate în cal; nu știe încotro merge, a uitat de unde vine; la urechi îi sună plânsetele vântului și murmurale clopotelor par a veni de departe. Acum, parcă-l mână vântul; viscolul vine dela spate.

Calul s'a oprit sforăind. Popa as-

*) giubea = haină largă purtată pe deasupra îmbrăcămintei.

În posesiunea deplinei încrederi a Coroanei a adus șovinismului concesiuni cu mâna plină, cum n'a adus până acum nici un alt ministru al țării, în schimb a voit să elimineze însă toate momentele cari tulbură buna înțelegere dintre Coroană și administratorii din dietă ai «voinței» țării. N'a isbutit însă.

Dar și ca ministru căzut a rămas credincios țintei sale. Proba cea mai recentă este chiar autograful Coroanei către Fejérváry, care în esență este un manifest către întreaga țară în spiritul politicii lui... Tisza.

Avea-va ori nu va avea acest manifest efectul dorit, nu știm. Noi, cei scoși din cadrele vieții constituționale, suntem condamnați a stă pasivi la o parte.

Soarele libertății pentru popoarele Ungariei va resări deabea după falimentul complet al șovinismului dominant și spre mângăerea noastră poate servi, că atât căderea lui Tisza cât și direcția politică dominantă nu poate duce la alt scop decât la *totala bancrută a greu compromitatului șovinism*.

Autograful regal despre mențiunea guvernului Fejérváry.

Deodată cu autografele p. i., prin cari a fost numit noul guvern și a fost absolvat guvernul vechiu, a apărut în Nrul de Luni al foaiei oficiale încă un autograf regal: despre problema și mențiunea guvernului nou Fejérváry. Acest autograf, care a produs impresie penibilă în cercurile coaliției, este următorul:

«Iubite baron Fejérváry! Regret mult, că nici până acum n'am putut numi națiunei mele credincioase maghiare guvern din majoritatea dietei și adevărat pentru aceea n'am putut numi, pentru că partidele coalizate în majoritate n'au prezentat

cultă prin viscol; se pleacă și caută să pătrundă cu ochii întunerecul. S'a dat jos din sanie, se uită, s'apleacă, ascultă.

«Unde sânt?», bombănește el, răcit de fiori; «aici pare a fi o vâgăună») de părau. În drumul spre Lunca nu-i vâgăună de părau...»

Întoarce repede calul în loc și se sue în sanie. «Încotro să pornesc? Hi, Mocanu!» Mocanu face câțiva pași, dar popa-l oprește. «Încotro să mă îndrept?» Ascultă iar. Pare că a auzit, departe, o hămăitură înăbușită de dulău. «Slavă Domnului!...»

Vără mâna în fân, sub cergă, și scoate un șip») cu rachiu. Îl destupă cu greutate și trage câteva înghițituri.

«A! parcă m'am mai dezmoșit», mormăește părintele, scuturându-și barba plină de țurțuri;) «ce vreme a Satanei! Oiu fi apucat alt drum.. Bun rachiu... A! parcă te mai dezmoșește... Să vedem, încotro apuc? Hi, Mocanu!» Se oprește iar, ascultă și aude din nou zăpăitura depărtată a dulăului. Apucă într'acolo. Hm! bine că dau de o casă de creștin... Dacă mai întârzii, e cam greu, încep a umblă dihaniile...»

*) vâgăună = loc înfundat între două dealuri, pe unde se scurg apele.

*) șip = flacon, sticlucă.

*) țurțur = sloiu de gheață.

înaintea Mea un astfel de program de guvernament, pe baza căruia a-și fi putut încredința cu deplină liniște soarta națiunii unui guvern format din șirele lor.

«Pauzarea regretabilă a muncii createatoare a legislațiunii e spre paguba incalculabilă economică și morală a iubitei Mele Ungarii, sper însă, că acum, după absolvirea guvernului de minoritate, aplanarea — prin mijlocirea unui guvern care stă afară de partide — dorită ferbinte de Mine a contrastelor ivite va face cât de curând posibil, ca să chem din șirele majorității ministeriu pentru guvernarea iubitei Mele Ungarii.

«Pe terenul reformelor de guvernare interioară și economice bucurosi voi primi proiectele majorității dietei și ce privește dorințele exprimate în chestiunile militare, la acele M'am alăturat deja după posibilitate în decursul timpurilor și mai pe urmă în declarațiunile obligatoare ale guvernului date în 1903; dispozițiunile luate deja — în consecvența acestora — prin Mine în armată, — luând în vedere drepturile Mele legale de domnitor și îndatoririle Mele, — s'au putut mișcă însă totdeauna numai în astfel de cadru, care trebuie susținut spre scopul, ca să nu fie periclitată capacitatea de luptă a armatei, care capacitate e de importanță vitală deopotrivă pentru ambele state ale Monarhiei.

«Mi-ar fi spre deosebită bucurie, dacă Dta ai reuși, ca prin coajingere cu partidele politice să pregătești înțelegerea între hotarele indicate mai sus și prin aceasta să promovezi numirea unui guvern din sinul majorității.

«Dat în Budapesta, la 18 Iunie 1905. *Francisc Iosif* m. p. Baron *Geza Fejerváry* m. p.»

Proces pentru „agitație contra Maghiarilor“ Procurorul din Biserica-albă a intentat proces dlui deputat Dr. Aurel Vlad pentru discursurile rostite la «Adunările populare din Bănat» din Septembrie a. tr. Tribunalul din Biserica-albă a trimis deja dlui Dr. A. Vlad actul de acuză, în care se scot la iveală mai multe pasagi din discursurile dlui Dr. Vlad, pasagi, cari ar cuprinde «agitație contra națiunii maghiare». Dl Vlad a prezentat excepții contra actului de acuză. Aceste excepții vor apărea și în tipar și dl Vlad va trimite tuturor deputațiilor din dietă și la toate foile mai

Din vreme în vreme, popa Miron se oprește și ascultă. În noaptea și în pustiu dimprejur, hămăiturile innăbușite par glasurile mântuirii. Vânturile vin grele răscolind mormane⁹⁾ de omăt, ridicând trâmbe dese, cu foșnet trist. Mocanu umblă acum la pas; clopotele sună rar, obosite.

S'aud hămăituri tari. Părintele se apropie; se coboară și ia calul de căpăstru. Încă nu vede nimic; apoi deosebește un morman negru.

«O stână», murmură părintele; «trebuie să fie stâna dela Blăgeni...»

— Cine-i aclo? răcnește un glas adânc.

— Eu, preotul Miron din Lunca...

— Sfinția ta ești, părinte?...»

Părintele e bucuros, că aude glas de om. Se apropie, ciobanul îl păzește de câni și-i ajută să pue calul la adăpost, în dosul perdelei.¹⁰⁾

Prin șuerul și gemetele vântului, se aude o behăitură¹¹⁾ înceată, duioasă, și murmure de tălângi.¹²⁾

«Dar dumneata, cine ești?», întreabă popa, uitându-se de aproape la om, și cuprins, așa deodată, de o mare fericire.

— «Eu sunt Neculai Axinte; aici e stâna Blăgenilor».

Popa nu cunoaște pe Neculai; dar s'a bucurat tare când l-a auzit vorbind iar.

«Aha! Neculai Axinte! te știu eu; cum să nu te știu, bade Neculai!»

(Va urmă.)

⁹⁾ morman = grămadă mare.

¹⁰⁾ perdeă = țarc, ocol de vite.

¹¹⁾ behăitură = strigătul oilor.

¹²⁾ talangă = clopoțel la gâtul vitelor.

mari din țară câte un exemplar din excepțiile prezentate contra actului de acuză.

Kossuth și Apponyi în Bănat.

Sâmbătă au sosit la Becicherecul-m. Kossuth și Apponyi, ca să înființeze și organizeze partidul independist în Bănat. În trecerea lor spre Becicherec au rostit Kossuth și Apponyi discursuri la Chichindamare și Carlova în fața mulțimei de curioși, Maghiari, Sârbi și Români, cari au eșit întru întipinarea lor. La Carlova a zis Kossuth, că întreagă populațiunea țerii, fără deosebire de naționalitate, ar trebui să se grupeze sub drapelul partidului independist, precum fac Sârbi și Nemții din Carlova și jur, ear Apponyi a lăudat patriotismul naționalităților din Bănat. Ajunși la Becicherec, au ținut adunare de popor pentru înființarea partidului kossuthist în Becicherec. Partidul s'a și înființat imediat și president al lui a fost ales avocatul Dr. Nagy Dezső. Kossuth a rostit un discurs, în care preamărește ideile independiste. Pretinde armată maghiară independentă, independentă vamală și comercială, bancă maghiară independentă etc. În programul partidului independist se cuprinde și sufragiul universal, dar fără periclitarea intereselor maghiarimei și a supremației maghiare.

A vorbit apoi Apponyi ungurește și nemțește, glorificând între altele patriotismul Șvabilor, cari au cumpărat moșiile colonilor maghiari din vecinătate, ajunse la dobă, și apoi le-au înapoiat proprietarilor. Îndeamnă pe naționalitățile din Bănat să se alature cu trup și suflet la maghiarime. Dep. Iuliu Gulner asemenea îndeamnă națiunile nemaghiare să trăească în bunăînțelegere cu Maghiarii și să se pună în serviciul ideii naționale maghiare. După adunare a avut loc banchet cu multe toaste care de care mai «patriotice».

Dela Becicherec au venit Kossuth și Apponyi la Timișoara și Duminecă au ținut adunarea de constituire a «partidului independist sud-ungar» și a «partidului independist din Timișoara» în sala otelului «Prințul de Coroană». President al «partidului independist sud-ungar» a fost ales deputatul Francisc Steiner, între vice-presidenții aleși e și Dr. Augustin Makay, avocat în Lugoj, primsecretar Dr. Petru Dobroslav (Timișoara), secretar Lud. Ivanovits (Timișoara).

Adunarea s'a continuat apoi pe piața Losonczy. Francisc Kossuth a expus în discursul seu pretensiunile fundamentale ale partidului independist: armată independentă cu limba maghiară de comandă, cu steag maghiar și cu ofițeri maghiari, consulat independente maghiare, teritoriu vamal independent, cu alte cuvinte: crearea uniunii personale. Referitor la instrucție, partidul independist va grijă ca în școale să se învețe bine ungurește, ca astfel oricare cetățean conform capacității și științei sale să poată ajunge la orice treaptă, la orice oficiu în țară. «Asta însă nu înseamnă, că am voi să atacăm limba cetățenilor cu buze nemaghiare, ci din contră, precum noi Maghiarii cultivăm cu cea mai mare iubire limba noastră maternă, cu asemenea mare stimă ne purtăm față de cei ce țin la limba lor maternă și n'olasă să peară». În fine îndeamnă pe cei prezenți ca la alegerile proxime să aleagă deputat kossuthist.

A vorbit apoi Apponyi ungurește și nemțește. Din discursul lui relevăm următorul pasagi: Cunosc de mult populațiunea germană din Bănat și multe lupte am purtat alături cu ea. Se zice: ce le pasă Germanilor că ce vreau Maghiarii? Drepturi egale(!) au în statul maghiar Maghiarul, Românul, Germanul, Sârbul. Și oare cui au să mulțamească frații Sârbi și Români, că sunt azi cetățeni liberi? Poate lui Horea, sau lui Cloșca, sau conducătorilor dela Szent-Tamás?... Contopiți-vă toți într'o simțire, într'o

gândire și chiar dacă această gândire și simțire se manifestă în diferite limbi, va fi izvor de binecuvântare îmbelșugată pentru patrie.

După adunare a fost banchet la «Prințul de coroană», cu multe toaste «patriotice».

Și totuși manifestațiunile «patriotice» dela Timișoara n'au fost lipsite de spini înțepători. Spinii, cari au înțepat dureros pe Kossuth și Apponyi, au fost socialiștii. Ei au ținut în aceeași zi adunare pentru a pretinde sufragiul universal. La adunare au invitat prin o delegațiune și pe Kossuth și Apponyi, deși pe placate au ofenzat partidul independist. Kossuth a declarat că nu se poate duce la adunarea socialistă, căci trebuie să plece. De altfel — zise Kossuth — partidul independist e aderentul sufragiului universal, dar neavând majoritate absolută în dietă, deocamdată se poate nizu numai la realizarea programului partidului coalizate; însă chiar dacă partidul independist ar fi în majoritate, trebuie și atunci să se îngrijească în chestiunea sufragiului universal de astfel de modalități, cari corespund intereselor naționale maghiare. Apponyi a răspuns socialiștilor, că până ce socialiștii nu dau satisfacție deplină partidului independist pentru ofenzele comise pe placate și până nu și exprimă regretul pentru acuzele «nedrepte» și până nu declară că ofența s'a întâmplat fără știrea conducătorilor partidului socialist, — nu merge la adunare.

Dreptul public ungar

= Reflexii politice din voiaj =

De Dr. George Jellinek,

Profesor la Universitatea din Heidelberg.

(3)

De altfel am avut ocaziune să resimt pe pielea proprie doctrina maghiară Monroe. Înainte de aceasta cu douăzeci de ani, pe când eram profesor la Viena, am dat publicității o mică lucrare despre un tribunal constituțional în Austria, care a provocat discuțiuni vii în publicitate. În lucrarea aceasta am citat la un loc și colecția legilor țerii ungare din 1874. Atunci a apărut în «Pester Lloyd» un articol foarte favorabil expunerilor mele, care însă îmi reproșă foarte energie, că vorbesc despre «legi ale țerii» ungare, ceea-ce nu este altceva decât un semn al ostilității față de dreptul public în vigoare și denotă tendințele centraliste ale Austriacilor de a considera Ungaria și mai departe nu ca un stat independent, ci ca o țeară supusă.

Am scris îndată redacțiunii ziarului Budapestan, că am citat literal titlul edițiunii germane oficiale a legilor ungare și că resping prin urmare pe deplin nemotivatul reproș al citării falze din pretinse motive politice. Spre marea mea mirare am rămas însă pe deplin înșelat în așteptarea de bunăcredință, că rectificarea mea ținută în ton calm va fi dată publicității în mod loial. Cu nici o vorbă nu s'a făcut amintire, că înșiși Ungaria își numește legile proprii «legi ale țerii». În scurtă vreme a dispărut însă «legile țerii» din limbajul oficial. Dela 1888 încoace nu mai există în nemțește decât «colecție de legi» a Ungariei și nu mai există colecția legilor țerii. Eu sunt firm convins, că scrisoarea mea la aparență ignorată de «Pester Lloyd» a dat primul impuls la această metamorfoză. De a fi provocat așa ceva — amăsurat doctrinei maghiare Monroe — nu se putea admite unui Austriac.

Curcile, cari ajung acum în Ungaria la putere, au în partea lor un drept public nemăsurat și nesecat. Robinetul deakist-reunionist al apeductului se închide și deschide în personal unionist al partidului independist cu armată independentă, teritoriu vamal separat și ce va mai fi de trebuință după vremuri. Afară de Monarhie însă, în restul Europei, nu și bate nime capul cu partea de drept

public a conflictului, ei toți îl judecă numai din punctul de vedere al politice europene.

Este în deobște cunoscut cu câtă simpatie a fost întâmpinată afară de Austria lupta Maghiarilor dela 1848 până la 1867. În zilele reacțiunii europene, care a urmat mișcării anului furtunos, au fost considerați Maghiarii ca martirii ideilor politice moderne. Eră timpul, când poetul putea cânta, că haina germană îi devine prea strâmtă când aude numele Ungaria. Și astăzi sunt încă interesele națiunilor de cultură cu mult mai bine apărate prin marea putere austro-ungară, decât prin două state mijlocii, cari i-ar iua locul.

Toate luptele mari din secolul XIX pentru formarea statelor naționale au fost susținute de simpatia faptică a Europei, care a și ajutat în mod eficele rezultatul lor final. Chiar și marea imperiu german a putut fi fondat numai pentru-că arta incomparabilă de stat a lui Bismark a reușit a aduce statele neangajate la neutralitate în lupta decizivă. Și chiar Ungaria n'ar fi ajuns la poziția ei de astăzi fără Franca, Italia și Prusia, fără 1859 și 1866. Dualismul a găsit în Europa aderenți însuflețiți, ear spargerea totală ar putea face bucurie stabilă numai unei Rusii reculese.

Această convingere am emis-o în o conversație caracteristică, ce am avut-o, când mă înapoiam spre casă, sub cerul adânc-albastru al mării ionice. Un Francez de cultură înaltă și cu orizonturi politice largi vorbiu cu mine și cu un Slav de sud austriac despre viitorul Monarhiei. Primul se teme pentru Franca de puterea atractivă a Germaniei asupra provinciilor germane austriace. Cu o abilitate extraordinară dialectică expunea celălalt cântecul vechiu despre disoluțiunea Monarhiei, alăturând Germaniei, ori cum zicea el: Prusiei, cu mare dărnice teritorii austriace. Eu am mulcomit pe Francezul foarte atins de această neașteptată augmentare a imperiului german, că Germania și în viitor chiar din considerante ale necesităților sale politice interioare, va trebui să preferă o alianță cu Austro-Ungaria intactă, unei dismembrări foarte problematice a Monarhiei, și că pentru privirea nepreocupată nu este rezultatul final al certelor interioare austro-ungare nici pe departe așa tragic cum se tem și speră părțile litigante în mijlocul frământărilor. În Germania se crede deci, că Monarhia, care este o necesitate europeană, va învinge și criza aceasta ca multe alte anterioare. Expunerile aceste le-a clasat al treilea, atins în judecata sa politică, drept: «fantasie prussiane».

Această vorbă, agitat spusă, a trezit în mine un sentiment ciudat. Să fi ajuns oare lucrurile până acolo, ca pentru a crede în mai departe existență a Monarhiei austro-ungare sa fie necesar a fi un... Prusian?

(Fine).

Răsboiul ruso-iaponez.

Lenewits impresurat.

Ziarului englez «Daily Mail» i-se anunță din Tokio, că Iaponezii au impresurat armata lui Lenewits pe un teritoriu de 100 mile pătrate. E deci speranță, că Lenewits va suferi înfrângere și mai mare, decât cum a suferit până acum Kuroatkin.

Nouii victorii iaponeze.

Kuroki a reușit să strătaie linia ferată Kirin-Niugata-Wladiwostok și astfel a împedecat armata rusă de a se retrage spre Wladiwostok. În același timp aripa stângă și centrul armatei iaponeze au silit pe Ruși să se retragă spre Karbin. Iaponezii au ocupat dela Ruși mai multe pozițiuni favorabile.

Se anunță în mod oficial: Centrul armatei iaponeze a respins la 16 Iunie avangardele rusești spre Nord-Vest apoi a ocupat prin atac vehement poziția rusească Liaojang-Vaping, unde se aflau 5000 călăreți ruși. *Rușii au luat-o la fugă în mare dizordine,*

lăsând pe câmpul de luptă foarte mulți morți și răniți. Dintre Iaponezi au căzut morți numai 3 oameni, iar 135 au fost răniți.

Pertractările de pace.

Guvernul japonez a răspuns în mod oficial presidentului Statelor-Unite Roosevelt, că Iaponia dorește restabilirea păcii cu condițiunea, ca trănicia păcii să fie pe deplin asigurată.

Invitare.

Avem onorul a invita pe On. membri ai «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», aparținători *Despărțământului Lugoș*, la

Adunarea generală anuală,

care va avea loc *Duminecă la 12:25 Iunie 1905 la orele 11 din zi* în localitățile *Casinei române* din loc.

La ordinea zilei este:

- 1) Raportul secretarului.
- 2) Participarea *Despărțământului* la expoziția ce o aranjează Asociațiunea la Sibiu cu ocaziunea inaugurării muzeului național.
- 3) Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii ce se va ține la Sibiu.
- 4) Reconstruirea comitetului *Despărțământului*.
- 5) Dizertațiune.
- 6) Eventuale propuneri, prezentate din partea membrilor.

Lugoș 5/18 Iunie 1905.

Secretar: *Dr. Valeriu Brăniște.* Director: *Cornel Brănișteanu.*

Informațiuni.

Părechea regală română la Viena. Regele Carol și Regina Elisabeta a României sosesc astăzi, 21 Iunie, la Viena, venind de la Sigmaringen, și sunt oaspeții Maj. Sale Împăratului Francisc Iosif I. Măne în 22 Iunie părechea regală română pleacă acasă la București.

† Ioan Radu proprietar, membru ordinar al «Asociațiunii» pentru literatura română și cultura poporului român, tatăl episcopului român gr. cat. de Oradea-mare Dr. Demetriu Radu, a reposat la 16 Iunie în Sas-Uifalău după un morb scurt, împărțășit fiind cu sf. Taine, în anul al 68-lea al vieții și al 45-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpului reposat au fost înmormântate la 18 Iunie. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Înmormântarea arhiducelui Iosif. Luni s'a săvârșit cu pompă princiară astrucarea rămășițelor pământești ale decedatului arhiduce Iosif în cripta familiară din capela sfântului Stefan ce se află în palatul regal din Buda. La înmormântare au luat parte: Maj. Sa Împăratul și Regele nostru Francisc Iosif I, arhiducele Iosif August fiul defunctului, ceilalți arhiduci și arhiducese, principele Bulgariei, principele Thurn-Taxis, reprezentanții împăratului german (care a depus și o cunună), ai regelui spaniol, ai regelui Angliei, ai principilor de Coburg, ai șahului Perziei, ai regelui Belgiei, ai guvernului austriac, ai corporurilor legiuitoare ungare, ai orașului Budapesta, ai armatei, etc. etc. Serviciul religios al înmormântării a fost oficiat de episcopii: Gustav Majláth (Alba-Iulia), Medard Kohl și Wil. Batthyány, cu asistență numeroasă.

Di George Telescu, protopresbiter român gr.-cat. în Arad, a fost numit canonic la episcopia rom. gr.-cat din Lugoș.

Nouă bancă românească. La Vașcău (com. Bihor) s'a înființat un institut de credit și economii sub firma «Șoimul» și cu capital social de 50.000 coroane.

Lupta pentru limba de comandă în poezia populară română. Un prietin al ziarului

nostru ne comunică următoarele versuri populare din părțile ungurene, cari deși anterioare actualelor frământări politice, arată poziția poporului față de actualul conflict dintre Viena și Budapesta:

«Nu-i dreptate, nu-i Nici în țeara Neamțului, Nici în a Ungurului.
Neamțul zice: «Holverdai!»
Ungurul zice: «Holmăgai!»
Nu-i nici pită, nici mălai».

Mandatul lui Perczel... nimicitor Comisia dietei de incompatibilitate a nimicit Luni cu majoritate de 1 vot (4 voturi contra 3) mandatul deputatului Desideriu Perczel, fost ministru și în multe rânduri president al dietei. Motivul este, că Perczel a obținut dela Maj. Sa penzie de grație, ceea-ce e incompatibil cu poziția de deputat. Perczel a fost dela 1868—1887 în serviciu comitatens, iar după 2 ani a ajuns ministru. Ca ministru a fost 4 ani în serviciul statului și după demisiunea sa a obținut penzie de ministru în suma de 8000 coroane. În anul acesta Perczel a cerut prin petiție la Maj. Sa, ca la fixarea penziei sale să i-se ia în considerare și anii de serviciu la comitat. Majestatea Sa a împlinit cererea lui Perczel și penzia lui a fost urcată dela 8000 cor. la 15.360 coroane. Comisia de incompatibilitate a zis, că urcarea penziei lui Perczel n'a fost legală (pentru că între timpul serviciului la comitat și între timpul serviciului ca ministru a fost o întrerupere de 2 ani), ci a fost numai un act de grație al Maj. Sale și astfel urcarea penziei lui este incompatibilă cu mandatul de deputat. Prin urmare Perczel a încetat de a mai fi deputat. Hotărîrea comisiei a fost imediat comunicată alegătorilor din cercul electoral Bonyhád, cari vor avea să aleagă alt deputat în locul lui Perczel.

Averea împăratului Wilhelm. Ziarul englez «Daily Express» scrisese deunăzi, că împăratul Germaniei Wilhelm va lua împrumut o sumă mai mare, ca să-și acopere multele cheltuieli. Acum se anunță, că împăratul Wilhelm n'are cauză să ia bani împrumut, pentru că în calitate de rege al Prusiei primește listă civilă de 17 milioane marce și totodată e cel mai mare proprietar de pământ în Prusia și mai are și avere privată uriașă. Moșul împăratului Wilhelm a pus—pe timpul domniei sale—50 milioane marce la o parte. Astfel împăratul Wilhelm are avere destulă și n'are lipsă de împrumut.

Concert și teatru în Petrovosele. A doua zi de Rusalii a avut loc la Petrovosele concert și reprezentațiune teatrală, aranjată de corul vocal român de acolo. A fost reprezentată piesa «Leac pentru soacre», comedie în 1 act de Trocaru.

Petrecere de vară. Elevii dela școala gr.-cat. română și ținerea din Leucusești aranjează *Duminecă la 25 Iunie a. c. n.* petrecere de vară în pădurea din hotarul Leucuseștilor. Începutul la orele 2 d. a. Prețul de intrare: de persoană 60 bani. Dacă va fi timp ploios petrecerea nu se va ține.

Alegere de deputat. În cercul electoral Păpa --unde fusese ales deputat bar. Bánffy, care însă a renunțat la acest mandat, fiind ales și la Seghedin— a fost ales Sâmbătă deputat kossuthistul Paul Hoitsy.

Procesul căpitanului trădător de patrie Ercolessi. Zilele trecute s'a început la Mesina pertractarea senzaționalului proces intentat contra căpitanului italian Ercolessi și contra soției lui, pentru tradare de patrie. Căpitanul a vândut Francezilor mai multe documente militare importante. La pertractare căpitanul încearcă să arate că e nevinovat, dar se încurcă rău. Adeseori își acopere fața cu mâinile și plânge. Pertractarea va ține mai multe zile.

Vin anarhiștii. Doi anarhiști italieni, Edvardo de Pasquale și Ferdinando Corcione au plecat din vestitul cuib al anarhiștilor, din orașul Patterson (America) în Europa, ca să ucidă — precum se svonește — pe un domnitor.

Judecător dispărut. A produs mare senzație dispariția judeului regesc de tablă Stefan Kugler din Arad. Acesta eră conducătorul judecătoriei cercuale din Arad și a fugit chiar când eră să

vină un comisar al ministrului de justiție ca să cenzureze socoile judecătoriei. Cassa judecătorei cercuale a și fost deschisă și examinată, dar a fost aflată în mare dizordine. Câți bani lipsește, până acum nu se știe. Probabil, Kugler s'a sinucis.

Frizer român în mare cinste. Ardelean, frizer la curtea imperială din Viena, Român bănățean, a fost chemat la Berlin cu ocaziunea căsătoriei moștenitorului german de tron, ca să facă frizura miresei Cecilia, principesă de Mecklenburg-Schwerin. Frizerul Ardelean frizase adecă pe împărăteasa Germaniei la nunta lui Rudolf și arta lui de a friza a satisfăcut pe deplin pe împărăteasa. Ardelean a primit acum la Berlin multe și mari daruri dela membrii familiei domnitoare germane. Foile din Budapesta se fac proaste și-i zic lui Ardelean «Ardeliano», voind să-l prezinte ca Italian. Foile din Viena însă îl prezintă ca Român.

Revoluția în Rusia. Duminecă în ziua primă de Rusalii 2000 locuitori din Lodz (Polonia-rusească) au plecat cu drapelul și cântând spre un sat din apropiere. La marginea orașului le-a eșit în cale o ceată de cazaci, cari au dat mai multe salve asupra mulțimei. Trei zeci și opt oameni au fost uciși ori răniți. — În Libau (Polonia-rusească) a fost rănit mortal preotul Goldmann pentru că a rostit o predică contra terorismului.

Luptă sângeroasă între Sârbi și Turci. O trupă de soldați turci a nimicit în apropiere de Pekalica, în guvernamentul Ūsküb (Macedonia) o bandă sârbească de 80 oameni. Sârbi s'au ascuns dinnaintea Turcilor în casele satului, dar Turcii i-au încunjurat. Noaptea Sârbi au dat foc caselor, ca apoi în învălmășeala produsă să scape cu fuga, dar Turcii le-au eșit în cale și i-au tăiat pe toți în bucăți. Dintre Turci au murit 2 ofițeri și 11 soldați.

Furtună uriașă. În părțile ostice ale comitatului Sătmar s'a descărcat zilele trecute o furtună mare, care a pricinuit mare pagubă. Multe case s'au dărîmat. 7 comune au suferit pagube uriașe. Unsprezece oameni și-au perdut viața. Sămănăturile au fost distruse. Podul de fer dela Șomcuta și 3 poduri de lemn pe drumul de țeară au fost duse de vijelie. Circulația s'a întrerupt pe mai mult timp.

Maghiarizare de nume. Avram Popu din Oradea-mare a maghiarizat numele de familie al seu și al copiilor sei minoreni: Maria, Ioan, Veronica și Iosif, în Pap.

Scheletul unui mammoth uriaș a fost aflat la Hatvan cu ocaziunea unor săpături întreprinse pentru repararea unei case. Mai ales dintele acestui animal străvechi a rămas pe deplin întreg. Despre interesanta descoperire a fost înștiințat «muzeul național» din Budapesta.

Luptă între Armeni și Curzi. La Ksan-tuklar, în Caucaz, a avut loc lupte sângeroase între Armeni și Curzi. Armata rusească a intervenit cu arma. 150 Curzi, 45 soldați ruși și 1 ofițer au căzut morți.

Constatări jalnice. S'a constatat în mod oficial, că în anul trecut au fost uciși în Serbia 700 oameni, iar numărul furturilor se urcă la aproape 7000. Afară de aceste a fost descoperită la oficiul postal al Serbiei o defraudare de 56000 dinari.

BIBLIOGRAFIE.

Am primit:

Carte de cetire pentru clasa I și II gimnazială și reală, pentru școalele superioare de fete și instituttele pedagogice, de *Virgil Onițiu*, director gimnazial. 1 volum 8° mare 352 pag. Brașov 1905. Prețul 3 cor.

VARIETĂȚI.

Numele femeilor noastre se derivă mai ales din limbile greacă, latină și jidovească. Din limba greacă sunt luate următoarele nume: Agnes (Inocență), Eleonora și Laura (Miloasă), Elena (Strălucitoare), Irma (Pacifica),

Melania (Întunecata). Din limba latină: Aurelia (Aurita), Beata (Fericita), Clara (Curata), Clementina (Smerita), Francisca (Libera), Lucia (Luminata), Leonia (Curajoasa), Sabina (Răpita), Margareta (Mărgăritarul), Ursula (Ursoaica). Din limba jidovească și altele: Ana (Amabila), Gabriela (Dumnezeiasca), Elisabeta (De Dumnezeu mărta), Marta (Supărata), Maria (Îndrăgita), Rebeca (Bine nutrita), Sara (Stăpâna), Susana (Curată ca Crinul), Sidonia (Pescărița). Din limba germană: Berta (Strălucita), Emma (Căsnica), Carolina (Puternica), Matilda (Eroina), etc.

Știri ultime.

Situația politică la Budapesta este extrem de încordată. Autograful regal pare a-și fi greșit efectul, deși baronul Fejérváry a încercat — imediat după publicarea nimirii sale de ministru president — a se pune în contact personal cu toți șefii coaliției opoziționale.

Caracteristic este, că toate partidele primesc cu neîncredere numirea baronului Fejérváry.

Coaliția a decis să asculte autograful «liniștit, demn și cu dispreț», iar după cetire să propună Francisc Kossuth o mișcare de neîncredere, declarând totodată că nu votează nici indemnitate bugetară și nici contingentul de recruți acestui guvern neparlamentar. Tot odată va lansa un manifest cătră țeară, în care o îndeamnă la rezistență pasivă.

Partidul liberal a votat o declarațiune, în care ia act cu plăcere de absolvarea definitivă a guvernului eșit din sinul seu, declară, că va lupta pentru transacția dela 1867, iar față de guvernul Fejérváry, pe care-l consideră de neparlamentar, își pronunță neîncrederea fără de a participa însă la votarea mișcării de neîncredere în dietă, pentru că nu voește să contribuie la agravarea crizei.

Cursul pietei Lugoș.

M a r f a		
	greutăți	bani
Grâu prima calitate	90	14 80
de mijloc	85	14 40
Săcară prima calitate	80	14 60
de mijloc	75	14 —
Orz prima calitate	80	14 60
de mijloc	75	14 —
Ovăs prima calitate	45	14 80
de mijloc	40	13 60
Cucuruz prima calitate	85	16 20
de mijloc	85	15 60
nou	10	—
Făină 0.	75	27 20
prima	72	26 40
albă	70	25 40
brună	68	25 —
Orez	1-	40 —
Gris	80	32 —
Arpăcaș	70	36 —
Mazăre	90	40 —
Linte	85	60 —
Fasole	80	34 —
Mălaiu mărunt	70	—
Cartofi	—	9 —
Fân prima calitate	—	8 —
de mijloc	—	9 —
Paie	—	3 —
Stejar	—	6 20
Cărbuni de peatră	—	4 40
de Petroșeni	—	4 —
Oloiu de rapiață	—	80 —
Lumini de stearină	—	80 —
topite	—	—
Săpun	—	80 72
Carne de vită I. calitate	—	1 20
II.	—	1 12
Unsoare de porc	—	1 68
Sămânță de chimin	—	84 —
Sare, bucăți	—	22 —
Zăhar	—	92 —
Vin	—	80 —
Spirit I.	—	15 —
II.	—	14 —

PROGNOSA

institutul reg. magh. meteorologic pentru 21 Iunie n. 1905.

Cald. La sud: Furtuni.

Dela primăria oraşului Lugoj.

Nr. 4222.
ad. 1905.

Publicaţiune.

Pe baza ordinaţiunii ministerului reg. ung. de agricultură Nr. 36451/1904. provoc pe toţi acei proprietari, posesori sau arendatori de pământuri, cari se ocupă pe teritoriul oraşului Lugoj cu sămănatul de trifoi şi lucernă, că până inclusive în **20 Iunie 1905 st. nou** să însemne în mod bătător la ochi, prin pari bătuţi în pământ, toate petele (vetrele) de mătăsă din sămănaturile lor de trifoi şi lucernă, atât pe un an cât şi pe mai lungă vreme, şi vetrele (petele) de mătăsă din trifoi şi lucernă să le stărpească (nimicească) conform instrucţiei următoare:

În tablele ce se cultivă numai pe un an, şi cel mai mic petec de mătăsă trebuie să se însemne în mod bătător la ochi prin un par bătut în pământ.

După ce s'au însemnat trebuie petecele cosite până la pământ, dar mai coresponszător scopului ar fi să se seceră. Să se bage bine de seamă cât de departe se mai întind unele fire de mătăsă peste vatra secerată în trifoi şi cel puţin un pas să se cosească mai departe.

Trifoiul cu mătăsă cosit cu multă băgare de seamă trebuie pus într'un sac sau strâns într'o poneavă, ce se poate bine împătură, trebuie grijit însă ca să nu se verse. Dacă mătasa n'are încă sămăntă, trifoiul astfel cosit se poate da la vite ca mâncare, în caz contrar trebuie să se ardă.

Tot în asemenea mod trebuie să se însemne vetrele cu mătăsă şi în trifoaiele semămate pe mai mulţi ani. Pe vetrele cosite din astfel de trifoaie însă trebuie să se resfire după cărarea nutreţului cosit, paie în pătură, până la 30 de centimetri şi să se aprindă. Pentru astfel de economi, cari au teritorii mai mari sămămate cu trifoi, e consult a stropi paiele înainte de a-le aprinde cu petrolu, ca să ardă mai bine şi să folosească mai mult.

Două săptămâni după aceea trebuie să se viziteze vetrele arse, şi mătasa ce se mai arată să se depărteze în sac sau alt vestmânt. Vetrele să se sape în aşă chip, ca fiecare rădăcină să vină afund în pământ. Dacă după alte două săptămâni nu se mai arată trifoi cu mătăsă, în fostele vetre de mătăsă, se poate sămăna de nou trifoi. Astfel de vetre însă trebuie şi mai târziu ţinute în samă şi mătasa ce s'ar mai arată trebuie să se depărteze cu trifoi cu tot în modul mai sus arătat.

Observ aci, că în caz de întrelăsare, antistia opidană după expirarea termenului mai sus expus va efectua pe spesele întrelăsătorilor stărpirea mătasei din trifoaie şi tot odată îi va pedepsi cu toată asprimea legii (art. de lege XII din anul 1894 § 95 lit. k).

Lugoj 3 Iunie 1905.

P. P. 21 (3-3).

Marsovsky,
primar.

Prima fabrică ungară exclusiv privilegiată pentru lespezi mozaic de marmoră romană şi veneţiană, plăci de cement şi articoli de cement. Construcţiuni de cement şi beton:

Succesorul lui Petru Melocco
Carol Arnoul — Timişoara.

Filiala Lugoj, Şirul Deak, deocamdată la depozitul de material. Reprezentant Carol Ridval, arhitect.

Lespezi mozaic de marmoră romană şi veneţiană. Plăci de cement în 4-9 câmpuri, după model de heramită, pentru pavatul străzii şi curţii. Construcţiuni sistem Rabitz şi Mouier. Mare depozit de ţevi ovale şi rotunde din beton comprimat. Stative pentru grajduri şi vite. Canalizare de oraşe şi pregătirea planurilor necesare. Scurgeri de apă pentru edificii publice şi industriale. Specialitate, acoperemânt costat „**Concret**“ de beton înforat, construcţia cea mai ieftină şi mai bună, patentată în toate statele civilizate. Fundamente pentru maşini. Scurgerea apei din pivniţe şi edificii umede. Acopereminte şi petri artificiale ovadrate. Rezervoare de apă, putini de gaz aerian şi pentru stabilimente de băi. Prinderea apelor neregulate pentru scopuri industriale. Stavile, turbine, jilipuri şi poduri din beton comprimat de Portland după sistem propriu evaluat prin experienţă de ani îndelungaţi. Preţ-curent gratuit şi franco.

Nr. 126 (4-1).

Dr. Constantin Ignea,

medic univ., operator, etc.

şi-a început praxa medicală în Lugoj.

Orele de consultaţiune: 10-11 a. m. şi 2-4 p. m.

la locuinţa sa din palatul institutului „Poporul“,
Piaţa Isabella.

Nr. 121 (x-2).

Pravul Bauer

patentat

Mijloc excelent şi sigur pentru combaterea incendiilor

probat şi aprobat

de autorităţile publice

se poate căpăta

în cantităţi mici şi mari

la ferăria

Anton Haberehrn

Nr. 10 (x-46)

Lugojul-român

vis-à-vis de cafeneaua »Corso«

Provocare şi apel

cătră on. conducere a comitatului Caraş-Severin, cătră magistratul oraş-nesc şi cătră proprietarii de realitaţi, etc. etc.

E supremă necesitate a aduce respectuos şi conştiencios din nou aminte on. public **pravul de stîns al lui Bauer**, înainte de a se întâmpla eventuale catastrofe. Pravul acesta oferă şi a oferit cel mai favorabil, aprobat şi eficace mijloc contra incendiilor bătuitoare.

Se recomandă fiecăruia a cumpăra acest prav. Despre modul de folosire se dau bucurosi desluşiri în localul de vânzare amintit mai sus.

Cărţi si reviste

intrate la redacţia ziarului „Drapelul“.

Am primit:

Cine se interesează de războiul actual din Extremul-Orient şi doreşte să aibă o iconă fidelă despre poporul iaponez, să procure cartea acum apărută:

„**JAPONIA**“

de Mihail Gaşpar.

Preţul 1 coroană 50 bani.

Volu m elegant, tipar fin!

Cuprinsul: Poziţiunea geografică, Clima, Istoria, Religiunea, Armata iaponeză, Caracterul, Femeea şi poziţia ei socială, Băile şi teatrul, Limba şi literatură, Jurnalistica, Starea culturală, Artele, Referinţe agronomice etc., Marina, Războaiele Iaponei şi Proverbe iaponeze.

Comandele se pot face la autor Mihail Gaşpar diacon, Lugoj.

Portul postal îl plăteşte autorul.

Reclama

Reclama stabilă, efectuoasă şi practică este sufletul, factorul dător de viaţă al fiecărei fabrici, întreprinderi şi afaceri comerciale. Cum, unde şi când poţi publica anunţuri mai cu efect, mai bine şi mai eficient, te poţi informa la

Expediţia de anunturi

Iulius Leopold

Budapesta, VII, Erzsibet-körut 54,

unde se poartă grije cu deosebită cunoştinţa specială în mod conştiencios, punctual şi eficient, de inserate şi reclame în toate foile din Budapesta, din provinciile şi din străinătate, precum şi în calendare.

Red. (x-16)

Preliminare de spese si planuri gratis.

Bilz Naturheilmittel

Cel mai excelent sfetnic în toate cazurile de boala pentru casă şi familie. Cel mai bun medic de casă, infalibil şi practic. Cartea aceasta să nu lipsească din nici o familie, în care se ceteşte nemţeşte.

Red. (15-15.)

Preţul opului în ediţia de 1 volum cor. 19-20 bani. Preţul în ediţia de 3 volume cor. 30 —

Solviri în rate — se admit.

Cereţi prospecte gratuite şi franco, dela Repräsentantul general:

Reformschriftsteller
Schmall Viena (Wien) VII 3.

